

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Pwyllgor Moeseg a Safonau

Dyddiad y cyfarfod: 15 Tachwedd 2023

Teitl: Cysoni trothwyon rhoddion/lletygarwch ar draws holl Awdurdodau Cymru

Pwrpas yr adroddiad: • rhoi gwybod i'r Pwyllgor am drefniadau ymhlith Awdurdodau Cymru

Cefndir

Bydd aelodau'n cofio ystyried y mater hwn yn ei gyfarfod ar 23/1/23.

Cod Ymddygiad

Mae'r Cod Ymddygiad yn caniatáu i bob Cyngor bennu gwerth, ac mae'n rhaid i gynghorwyr ddatgan eu bod wedi cael cynnig rhoddion/lletygarwch os yw'n uwch na'r gwerth hwnnw (p'un a yw'n cael ei dderbyn neu ei wrthod).

Mae Cod Ymddygiad Cyngor Sir Ceredigion ar gyfer Aelodau i'w weld yma:

[Templed OS \(ceredigion.gov.uk\)](http://ceredigion.gov.uk)

Mae terfyn Cyngor Sir Ceredigion wedi bod yn £21 ers 2008, fel y dangosir yn y dyfyniad isod:

Cod Ymddygiad 2016:

“Penderfynodd Cyngor Sir Ceredigion bennu gwerth o £21 ar 17 Ebrill 2008.”

Adolygu'r trothwy

Rhai blynnyddoedd yn ôl ymgwymerwyd ag ymarfer i gymharu'r gwahanol drothwyon ymhlith Cyngorau Cymru (er na chafwyd ymateb gan bob awdurdod).

Dangosir y canlyniadau isod:

Value (£)	Total	Councils
50	2	Neath & Port Talbot, Vale of Glamorgan
25	12	Caerphilly, Camarthenshire, Conwy, Denbighshire, MAWW FRA, Monmouthshire, Pembrokeshire, Rhondda Cynon Taff, SWFRA, Swansea, Torfaen, Wrexham
21	1	Ceredigion
20	2	Anglesey, Bridgend
10	3	Blaenau Gwent, Flintshire, Gwynedd
0	1	Merthyr

Blaenau Gwent - nawr yn £20

Adolygiad o Fframwaith y Safonau Moesegol yng Nghymru

Bydd yr Aelodau'n cofio y dywedodd adroddiad yr Adolygiad Annibynnol o fframwaith y safonau Moesegol yng Nghymru gan Richard Penn (2021):

“Nid yw'r Cod yn cynnig unrhyw drothwy o ran datgan unrhyw rodd, lletygarwch, buddiant perthnasol na mantais. Dylai'r trothwy gael ei nodi yn y Cod er mwyn sicrhau cysondeb ledled Cymru.”

<https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-10/adolygiad-annibynnol-or-fframwaith-safonau-moesegol-yng-nghymru.pdf>

Adolygiad pellach o lefel y trothwy

Mae Swyddogion Monitro yng Nghymru wedi ystyried gofyn am farn Pwyllgorau Safonau ynghylch a yw'n briodol alinio trothwyon yn wirfoddol a thrwy hynny ragflaenu unrhyw newid deddfwriaethol gan Lywodraeth Cymru, a'i wneud yn ddiangen.

Y gwerth mwyaf cyffredin bryd hynny oedd ac mae'n parhau i fod yn £25.

Drwy wneud newid o'r fath yn wirfoddol efallai y bydd awdurdodau'n gallu dangos bod awdurdodau'n mabwysiadu'r argymhellion yn adolygiad Penn lle bo modd ac yn cymryd perchnogaeth o'r materion. Byddai'r newid hwn yn cael gwared ar y “loteri cod post” o wahaniaethau rhwng cynghorau unigol sy'n creu anghysondeb.

Gall yr anfanteision fod:

- 1) Colli dewis lleol
- 2) Y risg y byddwn yn gwneud newid dim ond er mwyn i Lywodraeth Cymru ddeddfu beth bynnag a fydd yn gofyn am newid arall

Mae llawer o awdurdodau wedi dangos diddordeb mewn dull unedig o weithredu.

Gofynnir am farn y Pwyllgor Safonau ynghylch a oes unrhyw gefnogaeth i gam o'r fath, a beth ddylai'r gwerth cyffredin fod.

Gan fod lefel Cyngor Sir Ceredigion (£21) ar hyn o bryd yn llai na'r enwadur cyffredin (£25), gofynnir am farn y Pwyllgor unwaith eto ynghylch rhinweddau cynyddu trothwy Cyngor Sir Ceredigion o £21 i £25.

Ystyriodd y Pwyllgor y mater hwn a phenderfynodd yn ei gyfarfod ar **25 Ionawr 23**:

1) a ddylid cefnogi'r egwyddor y dylai'r trothwy rhodd/lletygarwch fod yn gyson ymhlith holl awdurdodau Cymru **YN ERBYN**

2) a ddylid cefnogi cynnydd mewn egwyddor i drothwy Cyngor Sir Ceredigion o £21 i £25. **YN ERBYN**

3) a ddylid cefnogi newid mewn egwyddor amgen posibl i drothwy Cyngor Sir Ceredigion o £21 - i fyny neu i lawr **YN ERBYN**

4) a ddylai pob cynnig o rodd/lletygarwch gael ei ddatgelu hyd yn oed os caiff ei wrthod a beth bynnag fo lefel y trothwy **YN ERBYN**

Yn dilyn trafodaeth, CYTUNWYD hefyd:

Er y cytunwyd ar gysondeb mewn egwyddor, roedd amrywiad lleol yn dderbyniol.

Trafododd y Pwyllgor a ddylai unrhyw roddion gael eu derbyn gan Aelodau yn ogystal ag effaith gronol rhoddion sydd yn unigol yn disgyn o dan y trothwy. Dylai'r trothwy ar gyfer derbyn rhoddion gan Aelodau a Swyddogion y Cyngor fod yn unol â'i gilydd.

Cytunwyd y byddai'r cynnig hwn yn cael ei ystyried ymhellach gan y Pwyllgor ac y byddai hefyd yn cael ei roi ar y Flaenraglen Waith i'w ystyried. Hefyd o bosibl gan Bwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd yn ôl yr angen. Dim ond y Cyngor all wneud newidiadau i'r Cod.

Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol

Yn y dyfyniad o gofnodion Fforwm y Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol ar 30 Mehefin 2023:

9. Isafswm gwerth am roddion a lletygarwch

- £25 oedd yr isafswm gwerth ar gyfer y rhan fwyaf o gynghorau.
- Roedd Swyddogion Monitro yn ceisio ei gyflwyno fel swm cyson ledled Cymru.
- Gallai fod yn anodd rhoi gwerth ar lletygarwch e.e. gwahoddiadau i ddigwyddiadau chwaraeon.

Yng nghyfarfod Grŵp Swyddogion Monitro Cymru Gyfan ar 13/9/23, daeth yn amlwg bod y rhan fwyaf o Awdurdodau naill ai wedi cynyddu'r lefel i £25 neu yn y broses o wneud hynny.

Sefyllfa bresennol

Gofynnir i'r Pwyllgor

- 1) Nodi'r datblygiadau ers ystyried y mater hwn yn ei gyfarfod ar 23/1/23,
- 2) ystyried adolygu ei benderfyniad 23/1/23 i beidio â chynyddu trothwy y rhodd/lletygarwch ar gyfer Aelodau Cyngor Sir Ceredigion o £21 i £25.

Os bydd newid yn cael ei gefnogi bellach, gofynnir i'r Cyngor gymeradwyo newid i'r Cod Ymddygiad i Aelodau yn unol â hynny.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

A oes Aseiad Effaith Integredig wedi'i gwblhau? Os nad oes, dywedwch pam.

Nac oes

Crynodeb o'r Aseiad Effaith Integredig:

Hirdymor: Amherthnasol

Cydweithio: Amherthnasol

Cynnwys: Amherthnasol

Atal: Amherthnasol

Integreiddio: Amherthnasol

Argymhellion: Bod y Pwyllgor yn:

2) Nodi'r datblygiadau ers ystyried y mater hwn yn ei gyfarfod ar 23/1/23

2) ystyried adolygu ei benderfyniad 23/1/23 i beidio â chynyddu trothwy y rhodd/lletygarwch ar gyfer Aelodau Cyngor Sir Ceredigion o £21 i £25.

Rhesymau: i gyd-fynd â mwyafrif Awdurdodau Lleol eraill Cymru

Enw Cyswllt: Lisa Evans

Swydd: Swyddog Craffu a Safonau

Dyddiad yr Adroddiad: 18/10/23

Acronymau: